

ANDRZEJ ZAPOROWSKI

Słownik a plastyczność świata. Studium społeczno-humanistyczne

W niniejszym studium rozważam świat jako zbiór zdarzeń, w tym ludzkich działań. Owe zdarzenia znajdują się w sprzężeniu zwrotnym z mnogością układów postaw propozycjonalnych, które nazywam kulturami. Jednocześnie to poprzez odniesienie do kultur zdarzenia są porządkowane. Z drugiej strony, wspomniane układy postaw odzwierciedlają stosowne języki, a w ich ramach – słowniki, których się używa. Analiza tych ostatnich pozwala dostrzec sposób porządkowania świata zdarzeń między innymi za pomocą działań, w tym używanych słowników. Co więcej, porównanie różnych słowników pozwala ująć ten świat w kategoriach plastyczności, jako że postać świata widzianego przez pryzmat jednego słownika różna jest – w tym okazuje się uboższa lub bogatsza – od postaci widzianej przez pryzmat innego słownika. W niniejszym studium podaję dwa przykłady zdające sprawę z takiej różnicy. Oba pochodzą z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Jestem jednocześnie zdania, że działając, w tym słowami, jednostka zmienia świat. Tym samym też zmienia samego siebie.

Słowa kluczowe:

słownik, działanie, kultura, plastyczność, postawa propozycjonalna, zdarzenie

Dictionary and plasticity of the world. Socio-humanistic study

In the present study, I consider the world as a set of occurrences, including human activities. These occurrences construct a feedback with the multiple sets of propositional attitudes that I call cultures. At the same time, it is thanks to a reference to cultures that the occurrences are ordered. On the other hand, the already mentioned sets of attitudes reflect appropriate languages and through them – the dictionaries which are used. The analysis of the latter allows us to see the manners of ordering the world of occurrences, among others with the use of actions, including the applied dictionaries. What is more, a comparison of thought of different dictionaries allows us to grasp this world in terms of plasticity because the shape of the visible world depends on the dictionary – one can be poorer, the other richer. In the present study, I give two examples which perceive this difference. Both of them come from social sciences and humanities. I am convinced that by acting, including acting with the use of words, an individual changes the world, and at the same time changes their self.

Keywords:

dictionary, action, culture, plasticity, propositional attitude, occurrence

Andrzej Zaporowski

Instytut Kulturoznawstwa

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

az@amu.edu.pl